Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 262. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 2-го ГРУДНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 2, 1978 No. 262. VOL. LXXXV.

Україніка в Гарварді постійно зростає

Кембридж, Масс. (ФКУ). — У недавноминулих тижнях бібліотека Гарвардського університету збагатилась знову новими збірками україніки. Від майже десятка осіб одержано щедрі дари: рідкісні книжки, журнали й іншу документацію.

Широковідомий діяч, зокрема в патріярхальному русі, як також в професійному товаристві українських лікарів, д-р Роман Осінчук передав до Гарварду вартісну бібліотеку свого брата Михайла та оригінальний образ того мистця „Ярослав Осьмомисл".

Добру збірку правничої літератури, що була власністю бл. п. Дмитра Левчука одержано з Філядельфії від дружини покійного; інж. Ярослав Варивода з Детройту, за посередництвом визначного мецената ФКУ - ред. Михайла Бажанського передав до Гарвардської збірки україніки бібліотеки ОДВУ та Мічіґенської Української Ліґи;із Ст. Люїз-у, впреп.о. Нестор Педелевський та п-і Христина Свищук подбали про пересилку до Гарварду бібліотеки бл. п. Івана Дубіцького.

Один із визначних провідників карпато-української еміграції в ЗСА, проф. Августин Штефан зголосив свій намір передати всі його архівні матеріяли та бібліотеку до Гарварду.

Тиждень української книжкової культури

Йдучи за кличем С. Єфремова — „Завоювати майбутність допоможе нам книжка й тільки книжка", що його часто та з підкресленням повторяє архіваріюс, бібліотекар та бібліограф українського Гарварду — мґр Едвард Касинець, вже ведеться підготова до святкового тижня української книжкової культури. Однотижнева програма лекцій, виставок, показу прозірок, дискусійних панелів буде влаштована в рамках ділового відзначування десятиріччя української програми в Гарвардському університеті, яке переводитиме Фонд Катедр Українознавства в березні наступного року.

В розкішній ротунді потужної Вайднерівської бібліотеки буде влаштована виставка українських рідкісних книг та манускриптів, яка триватиме від 12-го березня до 4-го червня, а від 22-го до 25-го березня 1979 року буде виголошено ряд наукових доповідей:дві лекції матиме ред. М. Бажанський, одну — проф. Дмитро Штогрин, а старший науковий співробітник УНІГУ - д-р Павло Маґочий виголосить доповідь на тему: „Українська національна бібліографія і проблеми національної свідомости в Західній Україні XIX сторіччя". Ця доповідь буде в програмі 3-го меморіяльного літературного пополудня в пошану покійного Богдана Кравцева.

Інформаційний листок бібліотекаря

Видано новий листок під заголовком: „Збірки україніки в Гарварді, 1973-1977: надбання й майбутні цілі". Кожен, хто бажає, може одержати той листок безкоштовно від бібліотекаря УНІГУ, звертаючись на таку адресу: Edward Kasinec, Research Bibliographer and Librarian Harvard University Ukrainian Research Institute Reference Library (Rm.007) 1583 Massachusetts Avenue Cambridge, Massachusetts 02138.

Хор „Думка" дає концерт коляд і щедрівок

Ню Йорк (О. Г.). — У суботу, 9 грудня ц. р., в 7-ій год. вечора в залі Гантер Коледж, в Ню Йорку відбудеться передріздвяний Концерт хору „Думка".

Призабутий з різних причин від 1962 року звичай хору влаштовувати цього роду концерти ожив і хор ще в цім році принесе,так би мовити, передріздвяний подарунок для тих, що святкують Різдво за новим і старим стилем. У репертуарі хору, крім більш популярних коляд, будуть теж майже зовсім неспівані або рідко виконувані коляди, колядки та щедрівки в опрацюванні таких композиторів як В. Ступницький, Стеценко, Бортнянський, Кошиць, Леонтович, Барвінський та інших.

Диригент С. Комірний і хор докладають всіх зусиль, щоби цей концерт вийшов якнайкраще.

Крім „старшої Думки", участь в концерті бере теж „Молода Думка" під диригентурою Станислава Косева.

До участи в концерті запрошений теж всім добре відомий колишній „думкар", а тепер соліст Метрополітальної Опери, бас–баритон Андрій Добрянський.

Спеціяльне признання журналові „Жовтень" — за „радянський патріотизм"

На засіданні президії правління Спілки письменників України, головою якого був перший секретар правління Василь Козаченко, — інформує київська „Літературна Україна", — проаналізовано, обговорювано і критиковано статті надруковані у львівському журналі „Жовтень", розглянуто приймлення нових членів до Спілки, а також висунено кандидатури на здобуття Державної премії УССР ім. Т. Шевченка та літературних премій ім. Лесі Українки, Павла Тичини та Максима Рильського, а також премію на гумористично-сатиричні твори. Окремо мало місце признання „ідеологічних" напрямних цього журналу, бож він „систематично надає місце публіцистиці, - присвяченій інтернаціональному вихованню трудящих, пропаґанді соціялістичного способу життя, боротьбі проти ворожої буржуазної ідеології. З цими матеріялами виступають не лише письменники і журналісти, а й партійні та радянські працівники", — інформує про перебіг засідання Спілки газета „Літературна Україна", відмічуючи похвалу журналові „Жовтень", признану правлінням Спілки за його „радянський патріотизм".

ВИСТАВКА МАЛЯРСТВА І СКУЛЬПТУРИ

Ню Йорк. — „Перша слов'янська виставка малярства і скульптури" відбудеться в приміщеннях Українського Інституту Америки при 2 Схід 79-та вулиця від 4 до 10-го грудня ц. р. Відкриття виставки буде в понеділок, 4-го грудня ц. р. о год. 7-ій вечора. У виставці братимуть участь 32 мистці, які репрезентуватимуть 8 слов'янських народів. З українських мистців участь беруть: Я. Гніздовський, Л. Гуцалюк, П. Холодний, Арка Петришин, Н. Климовська, Ю. Соловій. Виставка буде відкрита від вівтірка до п'ятниці в годинах між 4-8 вечора; в суботу — 1-6; в неділю — від 11-3 по полудні.

ЗБІЛЬШИВСЯ ДЕФІЦИТ В МІЖНАРОДНІЙ ТОРГІВЛІ ЗСА

Вашінгтон. — Гостре зменшення в експорті харчів, хемічних продуктів і золота, в жовтні цього року, в парі із зростом імпортів до нової рекордової суми, причинились до значного збільшення дефіциту в міжнародній торгівлі ЗСА, що поновно захитало вартість доляра у відношенні до інших валют. У цьому місяці торговельний дефіцит становив 2,13 більйона долярів, даючи загальну суму 24,8 більйона долярів за десять місяців цього року.

Аналітики передбачають, що загальна сума дефіциту за біжучий рік перевищить минулорічну рекордову суму 26,5 більйона долярів.

Жовтень був 29-им місяцем підряд, в якому ЗСА мали дефіцит в міжнародній торгівлі, тобто імпорти перевищували експорти. Хоча він був нижчий від дефіциту в жовтні минулого року, який виносив 3,2 більйона долярів, то він значно зріс у порівнянні до серпня і вересня цього року, коли він становив 1,6 більйона долярів. Статистичні дані, що їх подав до публічного відома Департамент торгівлі, виказують, що в жовтні американці продали іншим державам світу продуктів на суму 13,4 більйона долярів, закуповуючи в цей сам час за кордоном продукти на суму 15,14 більйона долярів.

Коментуючи постійний зріст дефіциту, голова Федеральної Ради Резерв В. Міллер сказав, що зменшення вартости доляра, частинно спричинене неґативним балянсом в торгівлі ЗСА, збільшує стопу інфляції на один відсоток в цьому році і збільшить її ще більше в наступному році. Він додав, що постійно зростаючий торговельний дефіцит ЗСА збільшив загальну суму американських долярів за кордоном до 500 більйонів і це значно зменшує вартість доляра у порівнянні з іншими валютами.

Урядові кола ЗСА стараються злагіднити наслідки дефіциту в торгівлі, вказуючи, що в цей сам час економічний зріст підвищився на 0,5 відсотка і немає небезпеки рецесії. Головний економіст Департаменту торгівлі, Корней Слейтер, заявила, що „економічний зріст в кількох останніх місяцях є заохочуючим явищем".

Новий прем'єр Японії запевняє ЗСА у співпраці

Токіо. — Мазайоші Оґіра, який наступного тижня замінить Такео Фукуду на пості прем'єр-міністра Японії, заявив, що вдержання добрих відносин із ЗСА входитиме надалі в основу закордонної політики Японії.

У своїй заяві до всіх членів Ліберально-Демократичної партії Оґіра рівнож заявився за тісною співпрацею з країнами Тихого океану, зокрема в ділянках економіки й технології. Він сказав, що Японія повинна бути стабільним ринком збутку для сільсько-господарських продуктів і сирівців для малорозвинених країн Тихого океану. Він уважає, що міністри закордонних справ цих країн повинні відбути наради ще перед економічною вершинною конференцією західніх союзників, яка має відбутися в Токіо в червні 1979 року.

Оґіра був обраний минулого тижня на голову Ліберально-Демократичної партії, яка має більшість голосів в японському парляменті, і тим самим заступить Фукуду на пості прем'єр-міністра. Після нарад з членами фракції, яку він контролює, Фукуда дав своєму наслідникові запевнення повної співпраці.

Совєти звільнять американського підприємця

Москва. — Пресове аґенство Ассошіейтед Пресс повідомило, відкликаючись на поінформовані джерела, що совєтські власті дозволять американському підприємцеві Лео Соннерові виїхати з СССР.

Як відомо, Соннера, представника американської фірми „Дов Кемікал", совєтські власті придержали місяць тому після автомобільного випадку і заборонили йому виїхати з СССР. Тепер, інформує агенство, урядовці совєтського міністерства торгівлі дали американським дипломатам в Москві до зрозуміння, що власті не робитимуть труднощів Соннерові в його намірах виїхати з СССР та повернутися до ЗСА.

Ніксон виступив на телебаченні у Франції

Париж. — Колишній президент ЗСА Ричард Ніксон, який вперше від часу його резиґнації в 1974 році виїхав за кордон, виступив у вівторок, 27-го листопада, на французькому телебаченні і приєднав собі симпатії численних глядачів.

Сотні осіб перевантажили 150 телефонних ліній, звертаючись до Р. Ніксона зі запитами в таких справах як Вотерґейт, Близький Схід, відносини поміж ЗСА і країнами Европи, спадок вартости доляра тощо. Ніксон відповідав на запити безпосередньо зі своєї кімнати в одному з паризьких готелів, в якій були влаштовані телевізійні камери. Відповідаючи на один із запитів, він заявив, що не має наміру кандидувати на будь-який пост, але буде продовжувати висловлювати свої погляди на різні проблеми світового й міжнародного порядку. Він рівнож висловився критично про засоби інформації.

Продуценти цієї тригодинної програми подали до відома, що 80 відсотків осіб, які зголосились телефонно зі запитами, висловлювались прихильно про Ніксона. Речники французької телевізійної сітки, яка є власністю держави, поінформували, що Ніксон одержить гонорар в сумі 30 000 долярів за свій виступ.

УРОЧИСТА КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує в неділю, 3-го грудня ц. р., о год. 2-ій по полудні у власному будинку при 206 Захід 100 вулиця, урочисту конференцію для відзначення пам'яті проф. Дмитра Чижевського. У програмі: Юрій Шевельов — відкриття; Богдан Рубчак — „Дмитро Чижевський — історик української літератури"; Василь Рудько — „Філософський шлях Дмитра Чижевського".

ЧАУШЕСКУ ШУКАЄ ПІДДЕРЖКИ У КОНФЛІКТІ З МОСКВОЮ

Ніколаі Чаушеску

Букарешт, Румунія. — Румунський президент Ніколаі Чаушеску скликав надзвичайну сесію Центрального Комітету Комуністичної партії Румунії для обговорення конфліктної ситуації, що виникла на конференції сімох членських держав Варшавського Пакту в Москві, на якій Румунія не погодилася збільшити свій оборонний бюджет, що зробили інші члени пакту, відмовившись при тому підпорядкувати свої військові частини „чужим генералам". Чаушеску, виступивши на сесії ЦК з довшою промовою, з'ясував не тільки теперішнє положення Румунії, але також піднесеним голосом заявив, що „Румунія є самостійною не від кого незалежною державою і такою вона плянує залишитися в майбутньому". Заяву Чаушеску більшість членів ЦК КПР прийняли з ентузіязмом і рясними оплесками, особливо коли він, вимахуючи руками заявив, що Румунія ніколи не підпише жадних документів, які обмежували б її свободу, чи давали б іншим державам можливість користуватися румунськими військовими частинами без згоди румунського народу. Президент Чаушеску заповів, що він звернеться також за допомогою і моральною піддержкою до народу, бо йдеться тут про дуже важливу справу й евентуальне виступлення Румунії з Варшавського Пакту, якщо членські держави стосуватимуть проти неї політичний й економічний бойкот.

Як відомо, майже всі комуністичні держави Східньої Европи, які входять до Варшавського пакту, — Совєтський Союз, Польща, Мадярщина, Болгарія, Чехо-Словаччина і Східня Німеччина — відкликали з Румунії своїх амбасадорів нібито для консультації, але політичні спостерігачі стверджують, що це був організований політичний протест проти румунського спротиву. Чаушеску, який вже від 15-ох років веде самостійницьку політику і вдержує широкі зв'язки з Китайською Народною Республікою, Ізраїлем й державами Заходу, в принципі не відмовляється від взятих на себе зобов'язань і заявляє, що Румунія все ще зобов'язана виступити в обороні кожної соціялістичної держави, якщо їй буде загрожувати „імперіялістична аґресія".

Промову президента Чаушеску вважають найбільш важливою від часу його незалежницької політики. Дипломати стверджують, що його промова була раніше апробована Політбюром румунської Комуністичної партії і всі ці контроверсійні справи були обговорювані на цьому форумі. Дипломати відмічують, що в Румунії не стаціонують совєтські військові частини, які є присутніми в усіх інших сателітних країнах, а румунський уряд навіть не позволяє на перехід совєтських вояків через румунську територію до Болгарії.

Помимо різниць і загостреної ситуації, совєтське пресове агентство ТАСС і совєтська преса не зайняли ще до цієї справи жадного становища; на пропаґандивному відтинку панує повна мовчанка. У своїй промові перед Верховною Радою один із заступників прем'єр-міністра СССР Ніколай Б. Байбаков натякав навіть на продовження, а навіть зміцнення економічних зв'язків з Румунією. „Можливо совєти не знають ще яке становище зайняти до цієї справи", — кажуть західні дипломати в Москві.

Три землетруси навістили Мехіко

Мехіко Сиґі. — Три сильні землетруси і після них три легші потрясення навістили цю столицю Мехіко і південні частини країни в середу, 29-го листопада, вбиваючи принаймні вісім осіб та спричинюючи менш і більш серйозні поранення 750 особам. Десятки будівель дослівно розпались вже після першої хвилі потрясення, яке наспіло в год. 2:53 по полудні і тривало понад хвилину, а брили каміння і куски гострого скла з розбитих вікон спричинили багато поранень серед прохожих. На мірильному апараті Ріхтера сила землетрусів дійшла до 7,9 точки.

Серед поранених було багато туристів з ЗСА та інших країн. Ці, що були в готелях подали кошмарні описи, коли на їх очах їздили ліжка, падали лямпи та розпадались стіни. Все ж таки ці особи, які були в будівлях і готелях, зазнали найменше поранень, натомість більше потерпіли ті, яких землетруси застали на вулицях, бо не було куди сховатися від падаючих брил каміння і скла. Землетруси і потрясення тривали до вечора, хоча найбільше поранень було під час першої хвилі.

Американський інформаційний центр землетрусів у Ґолден, Кольорадо, подав до відома, що перший землетрус фактично почався в затоці Теґуантепек на Тихому океані, віддаленої біля 400 миль на південний схід від Мехіко Сиґі. Речники центру в Ґолдені заявили, що це був другий найбільший землетрус у світі від часу землетрусу в Індонезії 19-го серпня ц. р. Вони остерегли, що нові потрясення можуть навістити Мехіко, що й сталося вже наступного дня, коли відносно мале потрясення знову пройшло через Мехіко Сиґі.

ВІДЗНАЧЕННЯ СМЕРТИ ПОЛК. Є. КОНОВАЛЬЦЯ В АСТОРІЇ

Асторія, Н. Й. — У неділю, 3-го грудня ц. р., о год. 3:30 по полудні тут в Домівці СУМА при 34-14 31-ша евеню відбудеться, заходами Організації Українського Визвольного Фронту, імпреза для відзначення 40-річчя з дня трагічної смерти основоположника УВО-ОУН полк. Євгена Коновальця. У програмі: вступне слово — д-р О. Соколишин; введення у програму —ред. В. Левенець; спомини про перебування Є. Коновальця в Асторії — Михайло Заровенний; виступ квартету бандуристок (Лада і Уля Лисняк, Катруся і Софійка Малаховські); рецитація — Оля Шкафаровська-Рудик; спомин про Є. Коновальця — мґр Орест Питляр; виступ гуртка бандуристів при СУМА в Асторії під керівництвом В. Лехіцького; заключне слово — пані Марія Нестерчук — голова Відділу ОЖ ОЧСУ.

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО БУЛО ГОЛОВНОЮ ТЕМОЮ НАРАД СКВОР

Ню Йорк. — У рамках III Конґресу СКВУ в середу і четвер, 22-го і 23-го листопада, відбувся Пленум Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради.

СКВОР створена 12-го листопада 1967 року на Світовій Виховно-Освітній Сесії в рамках СКВУ. Вона діє на базі організацій і установ, які є в системі СКВУ, ставлячи своїм завданням: координувати виховно-освітню працю крайових, міжкрайових і світових організацій та установ, які безпосередньо або посередньо мають відношення до виховання української дітвори і молоді в країнах нашого поселення.

Ці справи були предметом обговорення екзекутиви СКВОР, яка мала свої наради перед Пленумом.

ПЕРША СЕСІЯ

Пленум СКВОР, який відбувся в готелі „Амерікана", відкрив о. прот. Тимофій Міненко, заступник голови і зв'язковий СКВОР з президією Секретаріяту СКВУ, привітав присутніх і з'ясував ціль та завдання Пленуму.

Президію вибрано в такому складі: мґр В. Леник (Европа) — голова, д-р Б. Білаш (Канада), мґр І. Пеленська (ЗСА) і мґр Б.Ясінський (ЗСА) — заступники, дир. Л. Макаренко (ЗСА) і проф. С. Стецик (ЗСА) — секретарі.

Також вибрано чотири комісії: мандатну, резолюційну, статутову і номінаційну.

Після того, як проф. С. Стецик прочитав і зреферував протоколи із попереднього Пленуму і засідань екзекутиви, уповноважені делегати подавали звіти про стан виховно-освітньої праці в країнах нашого поселення.

Мґр С. Григорців звітував за Австралію, в якій існує сорок українських шкіл, їх відвідує тисяча учнів на 30-35000 українських поселенців. Українські школи мають десятирічну систему на зразок австралійської. Одначе є одинадцята кляса, в якій провадиться спеціяльна підготова з мови і літератури для тих учнів, що мають намір продовжувати своє навчання в університетах (бо українська мова є признана як одна із чужинецьких мов). Уряд надає невеликі субсидії школам українознавства. Влаштовуються курси українознавства, педагогічні курси провадяться лише в Сіднеї. Плянується створення Товариства „Рідна школа", яке опікувалося б українським шкільництвом.

З Америки звітували три

(Закінчення на стор. 4)

Комісії підготови III Конгресу СКВУ

Ню Йорк/Торонто. — Речники СКВУ інформують, що практичною підготовою III Конгресу СКВУ, який відбувся в Ню Йорку в днях від 23 до 26-го листопада ц. р., займався Підготовчий Комітет і його окремі Комісії, які вклали чимало праці, щоб Конгрес був належно підготований.

Підготовчий Комітет III Конґресу СКВУ в цілому очолювали: о. митрат д-р Василь Кушнір — голова, та заступники Микола Плав'юк і Йосип Лисогір.

Ділові комісії очолювали: Програмову — д-р Микола Кушпета (Канада), Організаційну — ред. Ігнат Білинський (ЗСА); Номінаційну — Леонід Філь з Канади; Статутову — мґр Іванна Рожанковська (ЗСА) Верифікаційну — Василь Кирилюк (Канада); Реєстраційну й Імпрезову Комісії — мґр Іван Базарко (ЗСА); Церковну — о. митрат Мирослав Харина (ЗСА); Фінансову — д-р Богдан Гнатюк (ЗСА); Маніфестаційну — інж. Е. Івашків; Бенкетову — мґр Іван Винник; Резолюційну — Стефанія Савчук (Канада), а оформленням резолюцій займалися д-р Володимир Душник, д-р Петро Стерчо, д-р Михайло Кушнір і інж. Сидір Тимняк; Пресово-Інформаційну — ред. Василь Солонинка (Канада) і мґр Борис Потапенко (ЗСА). Видано з нагоди III Конгресу СКВУ різні публікації, а зокрема 10 000 примірників брошури, яка з'ясовує змагання за незалежність українського народу та інформує про переслідування українців в СССР. Було видано також документи відносно деколонізації СССР.

Речники СКВУ теж інформують, що Студія Василя Авраменка затруднила Кіностудію Ярослава Кулинича із ЗСА та Кіностудію Івана Процика з Німеччини на зроблення документального фільму з цілого Третього Конгресу СКВУ.

Крім того, перебіг цілого Конгресу фільмували працівники Української Телевізійної Програми, диктором якої є Ірина Макарик. Це є тижнева програма на телевізійному руслі СТВ в Торонто.

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ПРАВОЗАХИСНОГО РУХУ В УКРАЇНІ

Ню Йорк. (Дора Рак). — З ініціятиви Екзекутиви Союзу Українок Америки в неділю, 26-го листопада 1978 р., в Ню Йорку відбулася в домівці СУА зустріч з трьома представниками правозахисного руху, колишніми в'язнями совєтських тюрем і таборів, а саме: з генералом Петром Григоренком, Леонідом Плющем і Надією Світличною. Цією подією немов закінчено ряд громадських і політичних нарад делегатів українських поселень з усіх континентів, що відбувалися напередодні, або в рамках Третього Світового Конгресу Вільних Українців, який справі оборони українських в'язнів, в рамках ширшого засягу проблеми оборони прав України, деколонізації Совєтського Союзу та оборони людських і національних прав присвятив велику увагу.

Зустріч відбулася не на те, щоб питаннями розбуджувати трьом колишнім в'язням пережиті страхіття ув'язнення, але щоб послухати їхньої оцінки сучасного стану поневолення України та їхні думки і поради, як українська еміґрація, а жінки зокрема, можуть допомогти обстоювати людські і національні права України.

Вечірню зустріч, на яку зійшлося біля 250 осіб, відкрила голова Союзу Українок Америки мґр Іванна Рожанковська, вітаючи сердечно трійку спеціяльних гостей та зібрану публіку, а редактор Уляна Любович провела програму у формі низки заздалегідь приготованих питань, на які гості обширно і свобідно відповідали.

Основні питання і пов'язані з ними відповіді тор-

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ У СКЛАДІ (поазбучно):
Любов Коленська, Володимир Левенець, Зенон Снилик, Василь Тершаковець (тепер виконуючий обов'язки голови Колеґії) і Євген В. Федоренко.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Китайський відгомін

Здається ще ніколи перед тим так не тривожились комуно-московські імперіялісти китайською ситуацією, як саме тепер, коли нові китайські керівники, а особливо Гуа Куо-фенг, теперішній голова китайської Комуністичної партії і прем'єр-міністер уряду, і його численні співробітники розпочали серйозні розмови з урядом З'єднаних Стейтів Америки й урядами інших демократичних країн про встановлення не тільки дипломатичних зв'язків, але також, і то може в першу чергу, про широку економічну, технологічну й іншу співпрацю. Метою цієї співпраці є модернізація китайської господарської системи безпосередньо і військової сили посередньо, щоб Китай був спроможний ставити спротив можливому нападові з боку СССР.

Останньо газета „Правда", орган ЦК КПСС, як також інші совєтські видання надрукували обширні статті із закидами, що китайська Народна Республіка, а зглядно її керівники, почерез заклики до „третьої світової війни" і, мовляв, намаганнями сторпедувати „розрядку" між СССР і ЗСА, хочуть поширити у цілому світі „мілітарну гістерію", щоб під її прикриттям „поширити свою гегемонію на інші країни Азії і Африки".

Очевидно, Москва хотіла б якнайбільше використати внутрішні непорозуміння в Китаї, головно теперішню плякатну „революцію", метою якої мабуть є остаточно покінчити з культом особи і, застосувавши приклад Югославії, господарську систему якої тепер сильно розхвалюється у китайській пресі, увести мінімальні форми демократичних свобід, чого все голосніше почали домагатися китайські маси. Це явище є дуже притаманним тепер для усіх тоталітарних комуністичних режимів, які так чи інакше попадають в конфлікт із совєтською системою. Важко ще сьогодні говорити про дальший розвиток комуністичної системи в Китаї, шлях якого до демократії є дуже далекий. Можна б хіба шукати за подібностями між конфліктами Београду і Пекіну з Москвою, які виникли на національному тлі і на внутрішньому спротиві не допустити до перетворення Югославії та Китаю на сателітів Москви.

Сучасна плякатна війна в Пекіні правдоподібно означає закінчення революційних шукань, як теж може означає шукання за кращою формою правління, за завершенням стабілізації господарської системи, яка забезпечувала б кращий матеріяльний життєвий рівень пересічного китайця, і мобілізацію усіх внутрішніх і зовнішніх ресурсів на боротьбу з комуно-московськими імперіялістами, найгрізнішими під теперішню пору ворогами Китайської Народної Республіки.

Такий розвиток подій в Китаї і сучасний китайський прагматизм у внутрішній і зовнішній політиці створив цілий ряд нових ситуацій, з якими мусить давати собі раду совєтсько-московська агресивна система, яка не тільки буде змушена міняти свої політичні цілі, але також свої військово-стратегічні пляни на далекому Сході, якщо мрії китайців про модернізацію стануть реальною дійсністю.

Недаром, отже, Москва послала у вільний світ своїх двох передових пропагандистів — Валентіна М. Фаліна, заправленого у закордонній політиці члена Центрального Комітету КПСС, і Георгія А. Арбатова, директора Інституту для американсько-канадських справ, які дали вже цілий ряд інтерв'ю американським і британським журналістам з метою вияснити совєтський погляд на політику детанту, загроженого, на їхню думку, якщо ЗСА й інші західні великодержави в майбутньому занадто наближуватимуться до Китаю і допомагатимуть йому перетворитись у велику господарську і мілітарну потугу..

Можна б з певністю твердити, що Москва боїться китайсько-західнього порозуміння і тому події в Китаї і все те, що має якенебудь пов'язання з китайською проблематикою, знаходять неґативний відгомін у Москві.

Інфляційна стопа зросла до 10 відсотків

Вашінгтон. — Ціни на продукти широкого вжитку зросли у вересні й жовтні на 0,8 відсотка, підвищуючи стопу інфляції до 10 відсотків, згідно з найновішими статистичними даними, що їх подав до публічного відома Департамент праці ЗСА. Зріст цін на 0,8 відсотка в минулих двох місяцях був найвищим на протязі цілого року.

Зріст цін та інфляційної стопи викликав констернацію в урядових колах, які сподівались, що заходи президента Джіммі Картера для поборювання інфляції матимуть позитивні наслідки. Речник Білого Дому Джоді Повелл пояснив, що інфляцію, яка зростала протягом довгих років, можна тільки поступенно здержувати і для цього уряд докладає всіх зусиль. Подібно висловився Альфред Кан, спеціяльний дорадник президента Картера в справах інфляції.

Високий зріст цін зменшив вартість доляра наполовину на протязі минулих 11-ох років, тобто продукти, які в 1967 році можна було набути за 10 дол., сьогодні коштують 20.09 дол.

Індекс цін продуктів широкого вжитку виказує, що ціни на харчові продукти і напитки зросли на 0,8 відсотка в серпні й жовтні, видатки на мешканеві потреби збільшилися на 1,4 відсотка, кошти транспортації зросли на 0,4 відсотка, кошти медичної опіки — на 1,1 відсотка. З харчових продуктів найбільше зросли ціни за м'ясо, бо аж на 17,3 відсотка, за овочі та ярину — на 16,4 відсотка.

Проголошення Департаментом праці статистичних даних про підвищення цін та зріст інфляційної стопи означає, що мільйони робітників в ЗСА одержать автоматичні підвишки в заробіткових платнях.

Наступного дня президент Картер, виступаючи на пресконференції, відкинув побоювання щодо можливої рецесії в 1979 році, як це заповіли деякі економісти ЗСА. Він обороняв свій плян боротьби проти інфляції, згідно з яким підвишки в заробіткових платнях не повинні переступати сім відсотків, а зріст цін повинен бути обмежений до максімуму 5,75 відсотка. Президент Картер висловив переконання, що життьова стопа в ЗСА не знизиться, а економіка країни виказуватиме дальший, хоч і дещо сповільнений, ріст.

Степан Женецький

СССР — ІЗОЛЬОВАНА КРАЇНА СВІТУ

З того часу, як комуністичний Китай вийшов з-під старшобратської опіки кремлівських ватажків, Москва постійно втрачає політичні впливи в Азії, а головним чином — у далекосхідній її частині. Але катастрофально погіршилися силові відносини у некористь СССР в Азії в основному з того часу, як Пекін почав під проводом Чу Ен-лая провадити праґматичну політику наближення до Заходу, зокрема з Америкою.

Першим великим ударом по московських впливах в Азії була несподівана візита президента Ніксона в Пекіні. Ця візита була викликала великий переполох у Кремлі. Адже це не були жарти: зблизилися Америка, найбільш промислова країна світу, із найлюднішою країною світу, що начисляє вже біля одного більйона населення, Китаєм, проти агресивної політики Москви в Азії і в цілому світі.

Другим великим ударом по московських впливах в Азії було нещодавнє підписання договору миру і приязні між Червоним Китаєм і Японією. Тут знову Китай і Японія, друга у світі промислова потуга, зблизилися на те, щоб загородити дорогу агресивному просуванню СССР в Азії.

Якими великими ударами для московської азіятської політики були ті обі події найкраще видно з того, як кремлівські верховоди „затанцювали" в обох випадках „і передком і задком" перед Вашінгтоном, щоб перетягнути Америку на свою сторону.

Як відомо, після візити президента Ніксона до Китаю, він за пару тижнів полетів на „вершинні наради" з Брежнєвим до Москви, де цей найвищий московський заправило дослівно „падав пляцком" перед ним, щоб відтягнути Америку від порозуміння з Китаєм.

Те саме сталося й після підписання китайсько-японського договору про мир і приязнь. У той час, як китайський заступник прем'єра, Тенг Гсіяно-пінг, був у Токіо, де офіційно підписував договір Китаю з Японією, американський державний секретар Сайрус Венс перебував у Москві на переговорах про контролю зброєння. Тим разом, як ніколи перед тим, кремлівські можновладці трактували його як „люб'язного" і „дорогого" гостя. Ціль такого „люб'язного" трактування москалями раніше президента Ніксона, а тепер державного секретаря Венса, ясна: страх Москви перед трьома потугами: Америкою, Китаєм і Японією. Москва потребує за всяку ціну розбити цей трикутник і перемовити Вашінгтон на свій бік.

Як уже відомо з повідомлень світової преси, дня 23-го жовтня ц. р. Китай вислав делегацію до Токіо, що її очолював заступник прем'єра Тенг Гсіяо-пінг, що є архітектом політики певного наближення Китаю до Заходу, де він офіційно підписав договір миру і приязні з Японією. Цим договором закінчено довгорічну ворожнечу між цими двома найбільшими азійськими державами і започатковано між ними мирні відносини і співпрацю.

Це відновлення мирних відносин між Китаєм і Японією започатковує великі зміни в дотеперішній позиції Москви на азійському терені.

Майже ціле півстоліття СССР була одинокою найбільшою потугою в Азії, бо дві інші великі азійські держави, Китай і Японія, ворогували між собою. Ця ворожнеча між ними невтралізувала вплив їх обох на політичній шахівниці Азії. Тоді Москва почувалася не загроженою в Азії і робила там, що хотіла, бо Китай і Японія, які разом могли протиставитися Москві, були розсварені.

Ворожнеча між Китаєм і Японією почалася у 1931 році, коли Японія була захопила столицю Манджурії Мукден, а скоро після того окупувала цілу Манджурію. Рік пізніше японці зайняли прикордонну китайську провінцію Єголь. У 1937 році японські війська вмаршували в глиб Китаю і зайняли північні й надбережні його провінції. З того часу тяглася японсько-китайська війна аж до вибуху Другої світової війни, у якій Японія опридилилася по стороні Німеччини й Італії.

Японія вийшла з Китаю у 1945 році в наслідок прогри у Другій світовій війні. В 1949 році до влади в Китаї прийшли комуністи, які стали союзниками СССР. Знову ж переможена у Другій світовій війні Японія опинилася під повним впливом Америки. Таким чином Китай і Японія опинилися після Другої світової війни по противних барикадах „холодної війни", що розгорілася між Заходом і Сходом, а докладніше — між Америкою і СССР.

Відвідини президента Ніксона Китаю спричинилися не тільки до відновлення взаємовідносин між Пекіном і Вашінгтоном, але рівнож причинилися до започаткування обопільних взаємин між Китаєм і Японією.

(Закінчення на стор. 3)

Петро Оришкевич

НАШІ ЦЕРКВИ І ЇХНІЙ СТИЛЬ

Час від часу оглядаємо новозбудовані церкви або читаємо у пресі про нові проєкти, які звичайно нагадують церкви в Україні; але деякі з них мало або зовсім неподібні до крайових — вони модерні.

Українська еміграція, залишаючи рідний край, обіцювала його ніколи не забути, а в місцях поселення зберігала його культуру, традицію. Та з роками життя поза Україною вона так глибоко увійшла в нове життя, що часто несвідомо затрачує прикмети українця і включається в культуру свого оточення. Зовнішніми проявами такого явища — це насамперед перехід на мову країни поселення. Сьогодні наші Богослужби відправляються аж на чотирьох різних мовах чи їх відмінах, втому, коли в Україні заховалася незмінно тільки одна — церковно-слов'янська мова. Подібно справа мається і в нашій церковній еміграційній архітектурі.

За час нашої історії ми мали дві доби розквіту церковної архітектури. Перший розквіт мурованого будівництва зв'язаний з княжою добою (X-XII ст.), коли то розвинулося будівництво церков т. зв. візантійського стилю. Перші церкви мали здебільша форму квадрата. Церква поділялась двома рядами колон на три частини (нави); над серединою церкви підносилася найбільша баня, поруч з якою були найчастіше дві менші бані (трибанні церкви). Рідше будувалися п'ятибанні, ще рідше дев'ятибанні церкви. Бані були круглої або еліпсової, рідше гранчастої форми. Скромніші церкви були однонавні (без колон). Перші будівлі не були простими копіями церков Сходу, бо їм надавали ознак деякої своєрідности. Найбільше церков мали у той час Київ і Чернігів, а від половини XII ст. — Галич. Хоча перші будівлі наближалися формою до квадрата, то пізніше під впливом романського стилю вони відступали від візантійських зразків і продовжувались, набираючи вигляду прямокутника. В Галичі знайдено фундаменти близько 30 тринавних церков і однієї ротонди з княжих часів.

Руїна, що її спричинили наїзди татарів не сприяла дальшому розвиткові церковної архітектури; тому в Україні майже не відомий готичний стиль. У XУ-XУI ст. в Україні міцнішають впливи Заходу. Італійські архітекти привозять зі собою в Україну новий панівний в Европі стиль „ренесанс", тобто відродження античного стилю. Ренесанс використовує давні елементи (колони) для творення нових цілостей. Новий стиль давав зрівноважені композиції, спокійні, продумані форми. В церквах головна увага зосереджувалася на бані. Найраніше й найсильніше новий стиль появився у Львові (Братська церква). Патріотичне наставлення щедрих меценатів сприяло тому, що виявилося бажання надати новому стилеві ознак своєрідностей у стилі ренесансу. В Україні стали незабаром помітні місцеві впливи (українські трибанні церкви). Будівельна діяльність охопила Західнє прикордоння, але поширилася і на Центральні Землі.

Друга доба розквіту архітектури в Україні припадає на XУII-XУIII ст., себто на часи відродженої державности. У ті часи зміцнюються зв'язки зі Заходом, і звідти приходить новий стиль — барокко, який відповідав бурхливій і неспокійній добі в Україні. В основному ренесансові форми не мінялися, але деталі ставали багатші. Замість давнього спокою, зрівноважености, гармонії, нові форми дають відблиск руху, боротьби, але прищеплені зразки зливалися з традиційними формами, і тому барокко в Україні набрало своєрідного забарвлення, відомого в історії архітектури під назвою українського, або козацького барокко. При цьому архітекти користалися із традиції будівництва. Зокрема тоді плекали тридільні і п'ятидільні (хрещаті) церкви з трьома чи п'ятьма банями. Форми бань досягали такої довершености й оригінальности, що не мали собі рівних. Найбільшого розвитку зазнало барокко за часів Мазепи (Михайлівський Собор, Братська церква Академії, та розбудований Софійський Собор у Києві). Поєднання українського стилю із барокко помітне зокрема в будівлях Києво-Печерської Лаври.

Сам стиль зазнає у половині XУIII ст. дальшого розвитку. Настає доба т. зв. рококо, коли кількість декораційних деталів збільшується. На переході від барокко до рококо стоїть дзвіниця Софійського Собору в Києві. Відомими будівлями в стилі рококо є між іншим Андріївська церква в Києві, Св. Юр у Львові, головна церква в Почаєві, дзвіниця Лаври в Києві. Будівлі рококо в Україні дотримуються давньої традиції хрещатих церков із головною банею посередині й меншими (розташованими у виді хреста) по боках.

У часах після зліквідування Росією Козацької держави, та під іншими заборами церковна архітектура занепала, не було бо в інтересі окупаційних держав дозволяти на будову церков у традиційному стилі.

У 1937 році я подорожував по Волині, вступив в одному містечку до православного священика, і ми разом пішли до місцевої нестилевої церкви помолитися. Коли я спитав його, чому таку церкву збудували, він відповів, що влада не дозволила будувати церкву в нашому стилі.

Так діялось під чужим забором. Але, тут на еміграції ми живемо у вільному світі, і можемо будувати церкви у довільному стилі, за вподобою. І саме, у такій свободі, ми чомусь не завжди хочемо будувати своє, те, що тепер заборонене в Україні, а шукаємо за чимсь новим — модерним, — а то й не раз непевним структорально, що працює на нашу шкоду; бо чим більше культурно будемо різнитися від рідного краю, то тим скорше будемо затрачувати свою тотожність.

Деякі з українських еміграційних архітектів стараються ввести у церковну архітектуру забагато власної фантазії, а навіть наміряють стати творцями „нового українського архітектурного стилю". Коли таке потягнення могло б бути до певної міри виправдане в Україні, то на еміграції нам цього не вільно практикувати. Тут належить продовжувати архітектурну традицію України, чого там не дозволяється. Чейже ми на те виїхали на еміґрацію, щоби не лише вигідно жити і критикувати один другого, але в першій мірі задержати українську традицію, на якій могла б виховуватися наша молодь і її продовжувати.

Друга не менш важлива сторінка в будові церкви — це її практичність і економія. Кожен із нас хоче мати власну, сильно і тривало збудовану хату за найменші гроші; подібно має бути і з будовою церкви. Коли стіни церкви прямують вертикально вгору, то вже мала залізна конструкція їх удержить, а то й без того стіни будуть стояти (Нашонал Шрайн у Вашінгтоні). Коли ж у високій будівлі нахиляється стіни до середини (за латинським способом складання рук до молитви), то тоді, щоби тягар нахилу вдержати в бажаному положенні, потрібно сильної залізної конструкції, чим значно збільшується кошти будови. Подруге, по таких похилих стінах і вікнах, неначе по даху, буде спливати вода і їх скоріше руйнувати, чим вертикальні стіни. Чому в тому випадку ризикувати і творити щось нового, що не має за собою історії ні досвіду, та видавати великі суми гроша на непевне.

(Продовження на ст. 3)

З НАШИХ БУДНІВ

Капітан Уляна

Це не виключно моя думка, а загальна, що давно уже не було на долині міста Ню Йорку, в 5-му його дистрикті, такого красного капітана поліції, як у той пропам'ятний день, коли цю ранґу присвоєно студентці 2-го року Академії св. Юра, Уляні Кекіш, за її талановито написаний есей на тему: „Що я зробила б, будучи комішенером поліції?"

На жаль, урядування нашої Улянки тривало всього 24 години і на відзначенні її трофеєм за акуратну поліційну службу — скінчилося. Якби дали їй нагоду поурядувати та подбати за правопорядок у нашій дільниці ще з 2-3 години довше, може тоді не сталася б лиха пригода моєму землякові з 6-ої вулиці, що його напали якісь харцизяки в навечер'я Свята Подяки і так обамбурили, що йому вже й не смакувала начинка з журавлиною, а виглядав він, сирота нещасний, ніби збомбардований аль'янтами в Грацу на 1-го листопада 1944 року...

Розуміється, будучи в такому оплаканому вигляді, землякові прийшлося з жалем і болем серця зреззиґнувати з величавого конґресового концерту в Карнеґі Голл, — дарма, що в програмі концерту виступив з блискучим успіхом чоловічий хор „Гомін" з Англії, під дириґентурою землякового сусіда-бережанця, маестра Ярослава Бабуняка. Цим ми аж ніяк не хотіли б, борони Боже, сказати, що два інші хори, нюйоркська „Думка" і торонтська „Веснівка" не стояли, так би мовити, на відповідному мистецькому поземі, — що ні, то ні! — алеж земляк з 6-ої вулиці чекав 4 роки на 3-ій Конґрес СКВУ, щоб мати нагоду почути своїх бережанських ляндсманів, — і ось, уявіть собі, яке гірке розчарування!

У цій його невдачі не можна, очевидячки, звинувачувати ані капітана Уляну, ані Академію св. Юра в Ню Йорку, з якої вийшло досі так багато талановитих учнів, а радше — учениць, бо з хлопцями чомусь там іде їм тяжко, ніби з каменя. Як довідуємось із „Свободи" з 21-го листопада ц. р., капітаном поліції, крім Уляни Кекіш, була перед нею ще одна студентка, Марта Івашків, а от жаден із студентів не може досі похвалитися таким відзначенням!

Велл, — до трьох разів штука, як казали в Старому Краю.

Ікер

Володимир Барагура

ЧОМУ ІВАСЬ НЕ ЧИТАЄ?

[Доповідь на вечорі СУЖА в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку]

IУ

З уваги на специфічні життєві умови мікроскопійного чи міньятюрного суспільства, яким ми є на поселеннях, проблема дитячої книжки й журналу мусить бути турботою не лише чинників безпосередньо з нею зв'язаних, але й усього громадянства, зокрема центральних установ від церковної ієрархії до громадсько-політичних установ. Тільки спільні, сконцентровані зусилля всіх прошарків громадянства і всіх його секторів можуть дати позитивні наслідки. Бо покищо загал громадянства ставиться байдуже до справ дитячої літератури, вона поза полем його уваги.

Ці зауваження, що я їх зробив про українську дитячу літературу й книжкові видання стосуються теж періодичних видань — журналів для дітей. Завдання дитячої преси різні від завдань преси для дорослих. Завданням дитячої преси є виховання, навчання, розважання, формування характеру й особистости дітей за допомогою різновидого словесного матеріялу, ілюстрації, музичної композиції й різних інших засобів, доступних журналові.

Тепер існують такі дитячі журнали: „Веселка", „Готуйсь!", „Юний Сумівець" у „Крилатих", „Юні Друзі" та сторінки в журналах для дорослих — „Наше Життя", „Жіночий Світ", „Промінь", „Українське Слово", „Вільна Думка". Перестали виходити „Мій Приятель" і „Соняшник". Інші борикаються з браком співробітників, недостачою матеріялів, читачів і фінансовими та технічними трудношами.

„Веселка", це журнал для загалу української дітвори з наставленням на потреби школи, з перевагою українознавчого матеріялу пера авторів у вільному світі. Виховним впливом охоплює дітей ЗСА, Канади, країн Південної Америки, Австралії й Европи. „Готуйсь!" працює під знаком потреб пластового виховання новачат. Згідно з засадами самовиховання вміщує матеріяли пера пластунів. Обережно практикує передруки під-совєтських українських дитячих авторів. „Юний Сумівець", що не є окремим виданням, служить виховним цілям своєї організації. „Наш Приятель" стояв на релігійно-католицьких позиціях, але низький рівень видання був причиною його ліквідації. „Соняшник" заспокоював зацікавлення дітей із Східньої України і в більшості передрукував під-совєтські видання, зокрема „Барвінок". Зів'яв зі смертю свого видавця Петра Волиняка.

Скупий зміст, непритягальний зовнішній вигляд, технічні недоліки, малий розмір, неточна поява журналів, ось причини неуспіху дитячих журналів і малого кола читачів.

Але найважливішою причиною „чому Івась не читає" є чимраз сильніший тиск довкілля, поступово зростаючий процес асиміляції-денаціоналізації, невистачальне, а то й ніяке знання дітьми української мови.

Здавалося б, накреслений мною образ стану дитячої літератури в книжковій і журнальній формі доволі понурий.

Які перспективи і прогнози на майбутнє? Відповідь дадуть частинно позитиви української дитячої літератури. Треба ствердити, що поруч поважних недоліків, наша література для дітей має й додатні сторони. Це — нав'язання до традицій, це високий моральний рівень, базований на християнських первнях, це її національний характер. Мимо неcприятливих умов наші дитячі видання на поселеннях появляються впродовж більш чим чверть століття; є ще жертвенні автори, ілюстратори, композитори, редактори, працівники дитячої літератури, які трудяться для дітей. Інший позитив: наші журнали для дітей сповняють національно-політичну ролю не лише тим, що зберігають наших дітей тут при рідному народі, але й діють як противага під-совєтським виданням українською мовою, що на ділі служать потребам окупанта. З другого боку, наші журнали тут змушують російсько-комуністичну владу дещо робити в ділянці дитячої літератури, так, як напр., видана на еміграції енциклопедія українознавства заставила їх опрацювати й собі енциклопедію, а численні реґіональні збірники змусили їх випустити цикл про міста й села України, хоч у тенденційному насвітленні. Коли почала виходити видавана УНС „Веселка", негайно в Києві покликано до життя видавництво „Веселка", а незабаром однойменне видавництво створено на Пряшівщині, щоб уводити дезорієнтацію в українську громаду. Якась авторка під псевдонімом Л. Письменна видала книжечку „Чап-Чалап", що є однойменною веселою ілюстрованою історійкою ЕКО в „Веселці".

Тут хочу остерегти перед безкритичним набуванням під-совєтських дитячих видань, які, хоч зовнішньо добре оформлені та дешеві, є трійливою лектурою для наших дітей, бо совєтські видавці фальшують народні казки, перекази, фолкльор по лінії атеїзму й русифікації. Ці видання, друковані на змосковщенім „українском язикє", але вони духом неукраїнські.

„Веселка" відома в Польщі і варшавське „Слово" передруковує з неї деякі матеріяли в дитячому додатку, покликуючися на джерело. Доходить „Веселка" до Чехо-Словаччини й до Югославії. З нагоди 20-ліття „Веселки" „Голос Америки" кількакратно передав про цю подію вістки в Україну.

„Веселка" занотована в Конгресовій Бібліотеці, відома конгресменам і сенаторам, вона вміщена в різних біо-бібліографічних довідниках американських і світових — „Гу'с Гу", „Дикшенери оф Інтернешенел Байографі", „Емерекен Байграфікал Інститют", „Байсентеніял Сошел Гайд оф Ню Йорк", „Натабле Емерікенс", „Мен оф Ечівмент". Американські дослідники етнічної преси, зокрема дитячої, висловлюють здивування і подив, що єдина українська національна спільнота спромоглася на видання кількох періодиків для дітей у незвичних для американської ментальности видавничих умовах і всупереч загальноприйнятим видавничо-економічним принципам.

Так нас бачать і оцінюють та розуміють нашу проблему в ділянці дитячих публікацій чужинці.

Думаю, якщо б наша громада взялася за діло й якщо б знайшлися талановиті дитячі письменники, що зрозуміли б душу сьогоднішньої дитини й вартісними та цікавими книжковими й журнальними виданнями задовольнили її потреби — наші Іваси захотіли б читати рідне мистецьке слово!

[КІНЕЦЬ]

ГОРІННЯ

Вогонь прийшов Я кинути на землю, і як би Я бажав, щоб він уже розгорівся! Хрещенням же Я маю хреститись, — і, як важко Мені, поки воно здійсниться! *Луки 12:49. 50.*

Коли на початку сорокових років Вінстон Черчіль перебрав владу у Великобританії, він заскочив британців словами: „Нічого вам не можу обіцяти, як тільки труд, піт, зусилля і кров".

Коли на початку нашої ери появився Ісус Христос, тоді (чи тільки тоді?) політичні спекулянти надіялися, що постать Христа буде пасувати до їхніх амбіцій. Також тоді (чи тільки тоді?) знайшлися пасивні мрійники, які вмовили в себе, що Ісус Христос, це тільки: „Мир оставляю вам, — мій мир даю Я вам". Івана 14:27.

Нижче наведені тексти Святого Письма мають показати, що той мир не є суттю тільки безбарвної християнської веґетації, але він є спокійна совість, яка є наслідок цілковитого пристосування до Божих вимагань і Христових велінь. Християнське життя, — це не млявість.

Коли хто хоче йти за Мною, нехай відречеться самого себе і візьме свій хрест. Марка 8:34.

Входьте вузькими ворітьми..., бо тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя, і мало таких, що її знаходять. Мат. 7:13.

Зо страхом і тремтінням про своє спасіння дбайте! Фил. 2:12.

Примус на мені лежить, і горе мені, коли я не проповідую! 1.Кор. 3:16.

Борись доброю боротьбою віри... з витривалістю біжім до боротьби, що призначена нам. 1. Тим. 6:12. Євр. 12:1.

Пребагато в працях, в ранах над міру... у в'язницях, часто при смерті. Від жидів п'ять раз по сорок ударів без одного прийняв я, тричі киями бито мене, а один раз каменували... у праці та в журбі, часто в недосипанні, у голоді та спразі. 2. Кор. 11:23-27.

Ви ще до крови не змагались, борючись проти гріха. Євр. 12:4.

Як же такі перспективи смакують? Мир душі? Насолода в Господі? Спокійні дискусії про віру? Христос не є щось, що можна пояснити, про що можна дискутувати. Він є поява, яку треба знати, любити, якій треба підпорядкуватися. Маршування дорогами, якими Він ходив є важніше від всіх пояснень, медитацій і роздумувань про Нього.

Information Service of Ukrainian Adventists
227 West 46th Street, New York, N.Y. 10036

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1)

калися Міжнародної деклярації прав і Гельсінкського договору, сприймання їх в Україні і в інших республіках, та як вони зумовили постання груп сприяння Гельсінкським угодам, що й спричинили наростання руху опору в республіках Совєтського Союзу. Продовж зустрічі ген. Григоренко, Л. Плющ і Н. Світлична висловили свої погляди до ряду справ, як рівнож інформували присутніх про різні аспекти діяльности правозахисного руху.

Хоча Гельсінкський договір з 1975 року можна вважати прогрою Заходу, якщо йдеться про постанови, що забезпечують ненарушимість границь в користь Совєтського Союзу, то, з другої сторони, постанови заключного акту, що відносяться до респектування людських прав і фундаментальних чотирьох свобід — дали змогу відважним одиницям ставити публічні домагання перевірки стосування цих же постанов. І так „вперше в історії Радянського Союзу" народився опозиційний, правозахисний рух, що оформився у групи сприяння Гельсінкських угод у поодиноких республіках. Дарма, що „голову скоро стяли" та основників ув'язнили, все ж рух спротиву відроджується і продовжується новими силами. Важним є ці дії піддержати і на тутешнім терені, а одним із засобів могло б бути створення представництва чи заступництва Гельсінкської групи, що й було піднесено на конгресі СКВУ і оформлено в окрему резолюцію на комісії оборони прав людини, як причинок до постуляту деколонізації СССР. Пам'ятаючи, що Захід все ще не вповні розуміє панівну систему в Совєтськім Союзі, яка спирається на брехні і непошануванні законів, — треба розкривати очі, протестувати і в ім'я легальности вимагати від всіх політиків, щоб були перестерігані постанови міжнародних угод.

Рух опору під сучасну пору не обмежується до одиниць чи інтелектуальних кругів. Все більше і більше людей в Україні і в інших республіках усвідомляє наростаючу кризу, хоч не всі зважуються на одверті протести, бож „жах не дає заговорити", „а треба хоч трьох поколінь, щоб жах забувся". Тоді настане час, що пасивна свідомість перетвориться в активну. Правозахисний рух вимагає виконання законів, боронить правду, він могутніший, ширший за Гельсінкський, бо всеобнімаючий, він же і релігійний і національний, — але вимагає жертв і героїзму, бо це „Рух на Голготу".

Великий відсоток в'язнів в таборах становлять українці, що дістають довгі реченці засудження, але не буває, щоб хтось із них каявся чи підписував заяви. Вирок — це ще не кінцева кара, бо додається безправні й дошкульні адміністрційні кари, переслідування на волі у різних видах, як от нагляд, зголошення на міліції, нічні домашні арешти, заборона свободи рухів, а найстрашніше покарання — це відправа до психічної лікарні на експертизу або й поновлений побут. Це ж бо „країна необмежених можливостей в безправ'ї", що родить страх, який входить в кров і якого так дуже важко позбутися. Виходить, що в Совєтському Союзі, як твердить влада, немає „політичних в'язнів", а, мовляв, державні злочинці-в'язні, точніше в'язні сумління і їх тримають окремо від побутових в'язнів. Але буває, що декого на підставі фальшивих матеріялів або інсценізованих ситуацій засуджують до звичайних таборів, нібито за крадіж, хуліганство і подібне, щоб їх здеградувати.

Які ж дії потрібні в вільному світі, щоб впливати на зміну системи, на облегшення долі людини, і яку поміч та в якій формі може давати українська спільнота? На однозгідну думку трьох колишніх політв'язнів, слід продовжувати колективні акції на форумі міжнародних конгресів, добиватися висилки державних заграничних комісій в Союз, вносити протести, а розкриваючи брехні — впливати на урядові, наукові та культурні інституції для стосування бойкоту по різних ділянках, як от відносно культурного обміну, економічно-торговельних зносин, збройних достав тощо. Близька вже Олімпіяда дає добру нагоду, щоб ставити вимоги та освідомляти туристів, які піддаються поверховній пропагандивній інформації ймовірного існування свободи. Покликуючись на юридичний і політичний аспект Гельсінкського договору — добиватися стосування його постанов до українських в'язнів, а для скріплення зв'язку з Заходом — домагатися установлення чужо-державних посольств в Україні.

Які б не були дії — слід їх постійно, послідовно переводити, а не починати й, розчарувавшись браком скорого успіху, залишати; далі — поглиблюючи працю, підготовлятися до цих акцій „розумно, продумано,без екстрем".Питання допомоги широке, бож потрібна постійна моральна і матеріяльна поміч; треба захищати одиниці, але й ставити загальні вимоги припинення свавілля, а в найширшому пляні — вимагати загальної політичної амнестії, якої в Союзі ніколи не було. Якщо ж йдеться про поміч одиницям, то слід конкретизувати її індивідуально, виходячи з точки інтересів того, кому помагається, а й у властивій формі, без голосної реклями, але... „дорогою постійного турбування, бо поодинокі кампанії забуваються". Помочі потребують не лише ув'язнені, але й родини, невидимі і невідомі, про яких треба пам'ятати.

Протягом майже двогодинного перепитування всі троє гостей — ген. Григоренко, Леонід Плющ і Надія Світлична, терпеливо і вичерпно відповідали і вияснювали, доповнюючи себе взаємно, дарма, що може у них і різні філософії, то в справах оборони прав України і її людей вони діють згідно і спільно й сподіваються такої ж підтримки.

Брак часу не дозволив на більше питань із залі, та й гості були вже перемучені, до того ж на Надію чекали її малі діти, а в генерала Григоренка хвора жінка. Все ж він був готовий покласти авторський підпис на своїй книжці „Наші Будні", виданій в „Сучасності" 1978 року.

Зустріч, багата цікавими і цінними інформаціями, залишила сильне враження на присутніх, які висловлювали признання проволові Союзу Українок за її влаштування, а членкам СУА з нюйоркських і нюджерських Відділів дякували за приготування перекуски.

Українці беруть активну участь у „Слов'янському Тижні" в Ню Йорку

Ню Йорк. — Як уже інформовано у „Свободі" з 29-го листопада ц. р., тут від 4 до 10-го листопада відбудеться, під спонзорством Відділу Освіти міста, „Тиждень слов'янських культур", у якому братимуть активну участь також українські організації і установи. Координатором для української групи є д-р Зірка Дерлиця, викладач української мови в Нюйоркському університеті й Академії св. Юра і до неї слід звертатися у справах участи, телефонуючи на число 982-2923 від год. 6-10 вечора.

Нижче друкуємо календар імпрез, які відбудуться в часі „Тижня слов'янських культур":

Понеділок-неділя, 4-10 грудня, 2:00-4:00 по пол. — НТШ, 302 W.13th St. NYC — Виставка видань за 30 років існування НТШ в ЗСА.

Понеділок - неділя, 4-10 грудня, Український Інститут Америки, 2E. 79th St. NYC — Перша слов'янська виставка малярства і скульптури (з участю 6-ох українських мистців).

Вівторок-неділя, 5-10 грудня, Український Музей, 203 Second Ave. NYC — *1*. Традиційні мотиви в українській вишивці й тканинах (постійна виставка).

Вівторок-середа-п'ятниця, 5-7 грудня, 10-5 по пол., 8 грудня, 11-7 по пол., 9,10 грудня, 1-5 по пол. — 2. Никифор, майстер наївного мистецтва (11 листопада — 28 січня, 1979) 3. Виставка прозірок на чотири окремі теми: „Українські церкви", „Обрядові хліби", „Рушники" і „Писанки". 4. Показ роблення Різдвяних прикрас (2, 3, 15, 17 грудня).

Вівторок, 5 грудня, 8:30 -5:00 по пол. — Академія св. Юра, 215 E. 6th St. NYC Український день в Академії св. Юра.

Вівторок, 5 грудня, 8:00 по пол. — Український Інститут Америки — Концерт українських композиторів XIX й XX століть.

Середа, четвер, 6,7 грудня, 7:00 по пол. — Український Інститут Америки — Фестиваль українських фільмів.

П'ятниця, 8 грудня, 5:30 - 7:30 по пол. — Український Інститут Америки — Прийняття-коктейл (вступ за запрошеннями).

Субота 9 грудня, 7:00 по пол. — Гантер коледж, 695 Park ave., NYC — Концерт колядок хору „Думка"

Субота, неділя, 9, 10 грудня, субота 12:00 -9 по пол., неділя 12:00-6:00 по пол. — Академія св. Юра, 215 E. 6th St. — Продаж українських страв (приготовляє СУА)

Неділя 10 грудня, 2:00 і 5:00 по пол. — Академія св. Юра — Ляльковий театр СУА, Відділ 83.

СССР — ІЗОЛЬОВАНА...

(Закінчення зі стор. 2)

Сьогодні Японія є одною з найбільш технологічно розвинених країн у світі. Але вона не має своєї власної нафти. Знов же Китай має слабо розвинений промисел, натомість має на своїй території великі поклади нафти. Ці обопільні недостачі можуть ті обі азійські країни взаємно вирівняти між собою. Японія може своєю технологічною спроможністю допомогти змодернізувати Китай, а головно, розбудувати його мілітарну індустрію, а Китай може допомагати Японії своєю нафтою.

Є усі підстави припускати, що наново замирені Китай і Японія підуть на повну співпрацю між собою, що, у свою чергу, буде щораз тісніше об'єднувати ці дві великі азійські країни не тільки економічно, але й політично, а також і мілітарно. З другої сторони, щораз тісніша співпраця між Китаєм і Японією означатиме постійний спадок позиції СССР в Азії.

Що Китай і Японія наблизилися до себе і йдуть на щораз тіснішу співпрацю між собою завинили, собі на школу, самі совєти своєю глупою загарбницькою політикою. Аджеж ще донедавна Москва переговорювала з японцями про розбудову Сибіру, а переважно про використовування його багатющих покладів вугілля, нафти і земного газу. Але ті переговори розбилися із-за того, що захланні совєти не погодилися віддати японцям пару бідних замрячених островів, що їх Москва захопила в Другій світовій війні. Виявляється, що москалі, подібно як німці, є майстрами робити інші народи своїми ворогами. Це ж бо вина самого Кремлю, чи вірніше їхньої загарбницької політики, що сьогодні Китай і Японія є ворогами СССР, що ті донедавна смертельні вороги зблизися з ясною метою: щоб спільними силами протиставитися агресивним вихваткам СССР в Азії.

Своєю захланною агресивною політикою Москва сьогодні об'єднала проти себе три найпотужніші країни світу: Америку, Китай і Японію. Маючи проти себе вісь: Вашінгтон, Пекін і Токіо та всі інші головніші країни Заходу — СССР став під сучасну пору одною з найбільш ізольованих країн у світі.

НАШІ ЦЕРКВИ...

(Закінчення зі стор. 2)

Третя важлива справа, що українські церкви в Америці вже мають свою традицію. Під час прийняття із нагоди мого відходу на емеритуру, промовляв мій „бос", який розповів про свою поїздку по Америці в товаристві представника Стейт Департаменту. Оглядаючи різні цікаві для них об'єкти, вони звернули увагу і на церкви, втому і на українські, які можна розпізнати по типових банях.

Коли будемо поступати в цих справах згідно з нашою крайовою традицією, то ми довше вдержимося на еміграції, допоможемо тим краєві і собі та не треба буде Комітетам промовляти до українського патріотизму, кожен бо віруючий дасть свою пожертву на традиційну українську церкву, яка сторіччями нагадуватиме нам наші церкви в Україні, виховуватиме своїх і чужих для нашого спільного добра та служитиме для спасення наших душ.

Замість квітів на могилу
бл. п. проф. Івана Ґолембйовського
складаємо 100.00 долярів
на фонд Українських Студій в Гарварді.
•
Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.
Д-р Юліян і Анна ПОЛІТИЛО

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в неділю, 26-го листопада 1978 р.,
в містечку Cimpulung-Arges, Румунія, з Волі Всевишнього,
на 84-му році життя, відійшла у Вічність,
Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

сл. п.

ВЕРОНІКА МИЗАК

донька Марії і Софронія Фоті, роджена в селі Товтри,
Північна Буковина, довголітня учителька
народних шкіл.

Тлінні останки зложено в гробі на місцевому цвинтарі.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
ВАСИЛЬ — чоловік
дочка — ОЛЬГА ЛЮБОВ ДРАҐАН
з чоловіком ЕМІЛЕМ і сином
ДАНОМ
Ближча і дальша Родина в Україні,
Америці і Румунії

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ
АМЕРИКИ і КАНАДИ в ЧІКАҐО
ділиться сумною вісткою з Членами, Приятелями
і Знайомими, що дня 14 листопада 1978 року,
по тяжкій і довгій недузі на 72 році життя упокоївся

бл. п.

Д-р ЕВГЕН БОГАЧЕВСЬКИЙ

Поминальні Богослуження відбулися в українській католицькій церкві ім. св. Пія X в Гюстоні, Тексас, а Тлінні Останки поховано на місцевому кладовищі.
•
Опечаленій Дружині і Родині, складаємо щирі співчуття.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
•
Замість квітів на свіжу могилу, ОУВЛ складає 100.00 дол.
на потреби Українського Музею в Чікаго.
ГОЛОВНА УПРАВА ОУВЛ в ЧІКАГО

УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО...

(Закінчення зі стор. 1)

представники. Мгр Я. Рак, голова Координаційної Виховно-Освітньої Ради в ЗСА зазначив, що українське шкільництво зазнає невдач. Проблему шкільництва розуміють і українські церкви, і молодечі організації, і українська громада, але не уділяють належної уваги, активно не включаються в працю над розв'язанням складної болючої проблеми українського шкільництва. Усі знають, що учнів у цілоденних парафіяльних та рідношкільних школах щораз меншає. Тому українська громада — не лише батьки дітей і вчителі — повинні подбати про виховання дітвори і молоді в національному дусі.

Звітодавець також подав інформації про стан в парафіяльних католицьких школах.

Д-р Р. Дражньовський, голова Шкільної Ради подав звіт про діяльність Шкільної Ради та про школи українознавства в цій системі. Видано два нові підручники: „Перші кроки" для найменших, а „Хрестоматію з української літератури XX-річчя" для найвищих кляс. У червні цього року влаштовано Всеамериканську Вчительську Конференцію. Було біля 150 учасників. Опрацьовуються зміни в програмі навчання. Нова програма появиться на наступний шкільний рік. У грудні появиться нове число журналу-бюлетеню „Рідна школа". У системі Шкільної Ради активно діють 33 школи. Число учнів, які відвідують наші школи тепер, як зазначив доповідач, не може подати, бо школи ще не прислали своїх звітів.

Шкільна Рада плянує видати ще інші нові підручники, але потрібна допомога української громади, щоб здійснити наші задуми, бо утримання українських шкіл і збереження тим самим національної ідентичности — це завдання й обов'язок цілої української спільноти.

Проф. Ю. Бобровський, інспектор шкіл українознавства при Українській Православній Церкві поінформував, що в їхній системі тепер є вісімсот учнів. Кожних п'ять років міняють навчальні програми, які повинні б більше відповідати теперішнім учням. Видано нову читанку з історії України. Відчувається брак фахових учителів, конечно треба подумати про вишкіл учителів. Існують педагогічні курси при НТШ з участю делеґатури УВУ і при співпраці Шкільної Ради, але бракує кандидатів. Спільне завдання — підготувати вчителів, але шукаймо відповідних кандидатів.

За Канаду звітував д-р Б. Білаш, заявляючи, що в Канаді існує державне і рідне шкільництво. Воно не заперечує одне одного, а взаємно доповняють. Державне шкільництво ставить собі за ціль навчання, а рідні школи і виховання. Рідні школи, на думку д-ра Білаша, треба не лише затримувати, а конечно скріплювати і розбудовувати. Треба посилити нашу працю в ділянці шкільництва, видавати нові підручники, посібники, допоміжні матеріяли тощо.

У Канаді існує декілька Шкільних Рад, щойно недавно створено при Централі Комітету Українців Канади Центр Українських Шкільних Рад для унапрямлення на координування праці. У рідношкільній системі є понад 7000 учнів, у державних школах число учнів, що навчаються української мови становить понад шістнадцять тисяч. Крім тих шкіл в Канаді існують Курси Українознавства, вечірні школи для дорослих тощо.

Інспектор І. Боднарчук (Канада) додав до звіту д-ра Білаша, що в провінції Онтаріо зростає зацікавлення українським шкільництвом, видається „Рідношкільник", влаштовуються фестивалі пісні, танцю, слова. Треба посилити працю над підвищенням рівня навчання і виховання.

Пані О. Бандура поінформувала про українське шкільництво в Арґентині, де існує одинадцять суботніх шкіл: три при парафіях, а вісім при Товариствах „Просвіта" і „Відродження" та одна гімназія при Католицькій Катедрі.

Союз Українок організовує і провадить садочки. Створено Педагогічну Раду, яка опрацьовує навчальні програми. Відчувається брак підручників, зокрема для четвертої кляси.

Про стан українського шкільництва в Европі звітував мгр В. Леник. Хоч, як звітодавець зазначив, у різних країнах нашого поселення витворюються різні трудноші, але в основному вони одні й ті ж самі, коли говорити про стан українського шкільництва.

У Великій Британії існує 31 школа, три дитячі садочки і дев'ять кляс дошкілля; в Бельгії — 4 школи; в Австрії і Франції — по одній школі; в Голяндії — лише курси українознавства; в Німеччині — одинадцять шкіл українознавства, один цілоденний садочок і три доповнюючі. „Рідна школа" — український інтернат в Мюнхені: кожного дня по полудні молодь слухає лекції з українознавства. Український Вільний Університет — це центр вищого навчання, але він кожного року влаштовує Високошкільні курси українознавства.

В Римі існує гімназія, повних шість років навчання.

Про дошкілля звітувала п-і М. Мармаш, голова Світової Ради Дошкілля, подаючи докладні відомості про дошкілля в Канаді, ЗСА (при Шкільній Раді), Великій Британії, Німеччині. Інші країни не подали своїх звітів до цього часу. Також доповідачка зупинилась над працею в садочках і клясах дошкілля і вживання української мови, бо досвід показує, що коли дитина на опанує розмовної мови — тоді повстають величезні трудноші.

Дискутанти порушили широкий вахляр справ, які пов'язувалися з рідношкільництвом. Найбільше уділено уваги дитячим садкам, дошкіллю і школам, питанню скріплення ідентичности молодого покоління, стверджуючи, що школа відограє найважливішу ролю, тому українська інтеліґенція і ввесь свідомий загал повинні приділити особливу увагу українському шкільництву, а зокрема: українські церкви, жіночі та молодечі організації. Справи нових підручників, педагогічного журналу, школення вчителів, учительських конференцій і семінарів, творення фонду були предметом докладного обговорення.

ДРУГА СЕСІЯ

На цій сесії, яка відбувалася в середу, 20-го листопада по вечері, прослухано звіти уступаючої екзекутиви.

Загальний звіт подав о. прот. Т. Міненко, який перебрав обов'язки голови після резиґнації д-ра Е. Жарського в 1977 році, зазначаючи, що йому найбільше доводилося полагоджувати справи зв'язків з Секретаріятом СКВУ, через брак фондів було неможливо скликати пленум, а через його виїзд до Вінніпеґу ще більше утруднило виконання його обов'язків.

Найважливішим досягненням СКВОР у цьому періоді було успішне відбуття Педагогічної Конференції в Детройті в квітні 1975 року. Матеріяли цієї Конференції були помножені і розіслані з бюра СКВУ до всіх Крайових Центральних організацій. Бракувало фондів, щоб їх видати окремо або більше. Одначе, як зазначив о. прот. Міненко, хоч не пророблено значної праці, то ми перейшли організаційну пробу шляхом „леґалізації" СКВОР на форумі СКВУ". Від тепер СКВОР діятиме не як Рада, а як автономна складова частина СКВУ з приділенням окремого бюджету, представник або голова СКВОР буде членом Президії СКВУ. Найактивніше проявляв свою діяльність Педагогічний Осередок СКВОР.

Мгр І. Пеленська, референт дошкілля СКВОР представила плян для української участи в Міжнародному році дитини. Треба творити Крайові Комітети та включатися в підготову, щоб вив'язатися зі своїх завдань. Український Комітет представить плян, який включатиме положення української дитини в Україні і осяг вільної української дитини в діяспорі.

Д-р Р. Дражньовський, голова Педагогічного Осередку СКВОР додав до звіту о. прот. Міненка, що матеріяли Конференції було зібрано і підготовлено, але вони не були видруковані, лише сім примірників було розмножено на „зіраксі". Також він узяв участь у вчительській Конференції в Европі, де було вирішено організувати українську гімназію в Европі, на зразок гімназій, що їх мають мадяри чи литовці.

Д-р Р. Трач, секретар Педагогічного Осередку коротко поінформував про його участь у двох учительських конференціях в Европі, зв'язки з іншими країнами та пророблені заходи у виданні журналу для українських учителів (ця справа не є розв'язана позитивно).

Ред. К. Мельник, референт шкільництва представив обширніший звіт про його зв'язки з установами в різних країнах українського поселення; докладно насвітлив проблеми рідного шкільництва в діяспорі; він приготував відповідний інформатор, але через брак фондів це видання не появилося. Запропонував створити світовий рідношкільний фонд.

У дискусії порушували переважно ті самі проблеми, які вже подано в кінці першої сесії.

Друга сесія закінчилася представленням і схваленням бюджету, який становить біля 13 тисяч річно.

ТРЕТЯ СЕСІЯ

Ця сесія, яка відбувалася в четвер, 23-го листопада, розпочалася зі звіту статутової комісії. Після ширшої дискусії зміни і додатки до статуту були прийняті однодушно. З додатків до статуту слід відмітити, що від тепер СКВОР „є автономною складовою частиною СКВУ", Управа СКВОР вибирається на два і пів роки, а нові вибори переводяться листовним шляхом поміж пленумами.

Управу СКВОР вибрано в такому складі: д-р Роман Трач — голова, інспектор Іван Боднарчук — заступник, мгр Антоніна Горохович — секретар.

Шість заступників голови входять як делеґати громадських крайових надбудов: Австралія, Арґентина, Бразилія, ЗСА, Канада і Европа (КОУГЦУ). Управі доручено підібрати кваліфікованих осіб на керівників окремих комісій чи реферетур.

Панель: „Проблема збереження української ідентичности в країнах нашого поселення".

Панелістами були д-р Б. Цимбалістий, інж. І. Боднарчук і п-і К. Турко.

Д-р Цимбалістий (ЗСА) заявив, що він бере участь у панелі, як клінічний психолог, стверджуючи, що етнічність є доброю основою здоров'я. На основі багатьох прикладів, доповідач доводив про те, що етнічне виховання, плекання етнічности, зберігання своєї ідентичности — це не обтяження, а культурне збагачення і психічне здоров'я.

Інспектор Боднарчук (Канада) зосередився на важливості дитячої літератури у вихованні дітей, на виданнях дитячої літератури, зокрема про видавництво, яке старається видавати і підбирати дитячу літературу до відповідного віку дітей.

П-і К. Турко (Канада), автор українських дитячих підручників для державних шкіл в Канаді, вважає за головне — збереження мови, як не збережемо мови, не збережемо ідентичности. Треба дбати про школи українознавства, бо в державних школах навчають тільку мову, не подають історії і культури України. З совєтськими підручниками треба бути дуже обережними, бо там хитро пристосовано совєтську пропаґанду, також висловилася проти поїздок учнів з Канади до СССР, бо їм впоюють комуністичні ідеї.

Дискутанти висловили свої думки, які скорше деталізувати тези панелістів. Проблема оживлення української мови, плеканні її по наших домах, установах, молодечих організаціях і українських церквах — була темою як панелістів, так і всіх дискутинтів.

Резолюційна Комісія представила звіт, подаючи загальні напрямні, які мають бути зредаговані в порозумінні з екзекутивою СКВОР.

Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Чікаґо влаштовує концерт

Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Чікаґо, один із найбільших осередків СУМ в Америці, влаштовуватиме осередковий концерт-попис в суботу, 2-го грудня ц. р. Для українців околиці Чікаґо — це значна річ, бо це після кількарічної перерви наново відбудеться осередковий концерт з участю усіх мистецьких сил Осередку ім. М. Павлушкова, а саме духова оркестра під диригентурою Семена Яхнеса, юнацький хор „Ватра" під диригентурою Оксани Ференс, хор дружинників „Гомін" під керівництвом Марійки Гаврилюк, театральний гурток „Тяжко на еміґрації" під проводом Мирона Куляса та новостворений танцювальний ансамбль „Україна" під керівництвом балетмайстра Євгена Літвінова. Доповнить програму запрошений гість з Ню Йорку, сопрано Оля Гірняк. Початок концерту буде в 7-ій годині вечора у великій залі Роберто Клементі гай скул.

Концерт зокрема відзначатиметься не тільки тим, що дебютує танцювальний ансамбль „Україна", але й тим, що вперше виступлять нові керівники духової оркестри та танцювального ансамблю, Семен Яхнес та Євген Літвінов. Ці дві особи, які недавно прибули з України, фахові люди. Семен провадив духовою оркестрою в Одесі, а Євген користується глибоким знанням народних танків з усіх частин України, як також танців чужих народів. Вони зуміли надати свіжий стимул мистецькому житті осередку СУМА ім. М. Павлушкова.

На окрему згадку заслуговують два культурно-освітні референти управи Осередку, які відповідають за існування і поступ всіх самодіяльних гуртків при Осередку. Ними є Стефан Бабик та Ярослав Петраш, який очолює комітет підготови концерту. Їхня послідовна праця привела до того, що мистецькі одиниці є приготовані до концертового виступу.

Осередок СУМА ім. М. Павлушкова, який існує уже від 1949-го року, завжди відзначався в мистецьких ділянках є широкознаний українцям північної Америки, завдяки своєму амбасадорові, у виді духової оркестри, яка не раз виступала серед української громади ЗСА й Канади. Під сучасну пору Осередок ім. М. Павлушкова веде потрібну та корисну працю виховання української молоді в Чікаґо. Ця праця має форму не тільки політичного виховання молодих українців, але також поглиблення українознавчого та мистецького знання тих же українців. Таким чином цей Осередок діє на користь цілої української громади, запевняючи спадщину тій громаді.

Ознакою поступу в мистецькій ділянці буде концерт Осередку. Сам час відбуття концерту, напередодні святувань 30-річчя осередку ім. М. Павлушкова запевнить гідний початок відзначень тієї річниці.

Тарас Дрозд

Відкривається виставка акварель Марії Стиранки

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців Америки влаштовує виставку акварель Марії Стиранки. Виставка відбудеться між 3-ім і 10-им грудня у ґалерії ОМУА в Ню Йорку, 136 2 евеню. Відкрита вона буде в будні від год. 6-ої до 8-ої вечора, в суботи й неділі — від 1-ої до 8-ої після полудня.

Марія Стиранка останньо в галузі акварель здобула собі ім'я. У 1976 році відбулася у Парижі в Жан Камйон виставка її акварель, яка втішалася успіхом. Після того дві з її акварель були прийняті на відому річну мистецьку виставку Французького Національного Товариства Красних Штук, яка відбулася у Парижі в „Ґран Палє".

Мисткиня відома серед українських любителів мистецтва уже віддавна. Дотепер, починаючи з 1967 року, відбулося тринадцять її індивідуальних виставок у різних містах Европи, ЗСА та Канади. Крім того, вона брала участь у різних двоособових, трьохособових та групових виставках — в Торонті, в Ню Йорку, Лондоні (Канада), Вінніпегу тощо. Треба при тому відзначити, що деякі з її праць були премійовані: Гарбуртфронт Ґалері Торонто (1975), Сосаєті Насіональ де Боз-Арт у Парижі (1976) та Кольор енд Форм Сосаєті — Гамільтон і Торонто (1978).

Марія Стиранка, переїхавши в 1955 р. до Торонта, студіювала мистецтво в коледжі Мистецтва, як і в інших мистецьких школах. Хоча її мистецька скаля зацікавлень багатогранна — останньо вона проявилась в акварелі, здобувши в цій галузі оригінальність стилю. Це, між іншим, підкреслює Жак Дібуа в французькому часописі „Журналь де ль'аматер д'Арт" за 23 грудня 1976 року.